

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
HUMANITĀRĀ FAKULTĀTE
VĒSTURES KATEDRA

Ieteikumi
Daugavpils Universitātes
vēstures studiju programmas
studiju darbu, bakalaura darbu
un maģistra darbu
noformēšanai

2004

Apstiprināts
DU Mācību padomes sēdē
2004. gada 30. martā,
protokols Nr. 9.

Metodiskos ieteikumus izstrādājuši:

Dr. hist. **A. Ivanovs**
Mag. hist. **D. Oļehnovičs**
Dr. hist. **H. Soms**

Recenzenti:

Dr. hist. **I. Saleniece**
Dr. hab. hist. **K. Počs**

Ieteikumi Daugavpils Universitātes vēstures studiju programmas studiju darbu, bakalaura darbu un maģistra darbu noformēšanai. – Daugavpils: Saule, 2004. – 24 lpp.

ISBN – 9984–14–230–2

1. DARBA STRUKTŪRA UN TEKSTA NOFORMĒŠANA

Darba izstrādāšanā jāievēro vairāki noteikumi, kas attiecas uz tā struktūru un noformēšanu.

Darba struktūra

Izstrādātajā darbā jābūt:

- titullapai;
- anotācijai latviešu valodā un divās svešvalodās pēc izvēles – angļu, vācu, franču, krievu (maģistra darbiem);
- satura rādītājam;
- ievadam;
- izmantoto avotu un literatūras apskatam;
- pētījuma pamatnodaļām;
- nobeigumam;
- izmantoto avotu un literatūras sarakstam;
- pieņemto apzīmējumu, saīsinājumu, simbolu un terminu skaidrojuma;
- pielikumiem (nepieciešamības gadījumā);
- beigu lapai.

Titullapa

Titullapa ir darba pirmā lappuse. Tās noformējumu skatīt 1. pielikumā. Jāievēro, ka mācību iestādes un darba nosaukumu, autora un zinātniskā vadītāja vārdu un uzvārdu raksta ar lielajiem burtiem, uzrādot vadītāja amatu un zinātnisko grādu.

Anotācija

Virsrakstu ANOTĀCIJA raksta ar lielajiem burtiem. Anotācijā jānorāda darba apjoms, ilustrāciju skaits, izmantoto avotu un literatūras skaits (bibliogrāfisko vienību un nepublicēto avotu skaits), darbā lietoto galveno terminu, jēdzienu, kategoriju un citu atslēgas vārdu saraksts. Anotācijas tekstā jāatspoguļo darba mērķis un uzdevumi, metodes un iegūtie rezultāti. Anotācijas vēlamais apjoms 350 – 500 rakstzīmes. Anotācijas noformējuma paraugs sniegts 2. pielikumā.

Satura rādītājs

Satura rādītājā norāda darba nodaļu, apakšnodaļu un paragrāfu atrašanās lappusi. Satura rādītājā un tekstā nodaļu, apakšnodaļu un paragrāfu numerācijai un virsrakstu formulējumam jābūt pilnīgi vienādam. Satura rādītāja noformējuma paraugs dots 3. pielikumā.

Ievads

Ievada apjoms 3600 – 5400 rakstzīmes (~2 – 3 lappuses). Tā tekstu sāk rakstīt ar atkāpi no augšējās malas, kas atbilst lappuses 1/4, ar virsrakstu IEVADS.

Ievadā jāpamato pētāmās problēmas zinātniskais nozīmīgums, jāskaidro un jāprecizē tēmas formulējums (ja ir nepieciešams), jāformulē darba mērķis un uzdevumi, jāizvirza hipotēze (ja tā ir), jāpamato darba hronoloģiskie ietvari un struktūra.

Izmantoto avotu un literatūras apskats

Nodaļu sāk ar virsrakstu IZMANTOTO AVOTU UN LITERATŪRAS APSKATS. Raksturojot avotus un literatūru, konsekventi jālieto atsauču sistēma, kuru darba autors ir izvēlējies savā pētījumā. Atsaukties var tikai uz tiem darbiem, kuri minēti izmantotās literatūras sarakstā.

Pētījuma pamatnodaļas

Pamatnodaļās tekstu pēc vajadzības var sadalīt apakšnodaļās un paragrāfos. Katrai nodaļai jādod virsraksts.

Darbā izmantotajiem citātiem jābūt precīziem. Citātiem tekstā jābūt pēc iespējas īsākiem.

Nobeigums

Nobeiguma apjoms 3600 – 5400 rakstzīmes (~2 – 3 lappuses). Nobeigumā jāparāda, vai izdevās sasniegt ievadā formulēto mērķi un uzdevumus, kā arī pierādīt izvirzīto hipotēzi (ja tā ir). Jāparāda arī tēmas tālākās izpētes perspektīvas. Tā kā nobeigumā summētas jaunas, ko autors devis tēmas izpētē, tad tajā parasti netiek lietoti citāti no avotiem un literatūras.

Izmantoto avotu un literatūras saraksts

Saraksts jā sastāda precīzi. Numerācija jāveido konsekventi, un it sevišķi, ja tā ir saistīta ar atsauču sistēmu.

Pieņemto apzīmējumu, saīsinājumu, simbolu, vienību un terminu sarakstu veido saskaņā ar vispārpieņemtajām normām, kuras konsekventi jāievēro visā darba gaitā.

Pielikumi

Pielikumos jāievieto avotu teksti vai to fragmenti, statistiskās tabulas, zīmējumi, kartes, fotogrāfijas u.c. materiāli, kuri izmantoti darbā vai ilustrē to. Pielikumiem nepieciešami virsraksti. Pielikumos izmantotajiem materiāliem jānorāda to izcelsme. Ja pielikumi ir vairāki, tie ir jānumurē, bet darba tekstā, atsaucoties uz kāda pielikuma materiāliem, jānorāda tā numurs.

Beigu lapa

Beigu (atzīmju) lapas paraugs dots 4. pielikumā.

Teksta noformējums

Manuskriptus jāiesniedz tikai datorizdrukā vienā eksemplārā A4 formātā (210 X 297 mm). Bakalaura un maģistra darba teksts iesniedzams kopā ar disketi, kurā ir teksta, ilustrāciju un tabulu elektroniskā versija. Ilustratīvajam materiālam jābūt pēc iespējas kvalitatīvam. Ilustrācijas un tabulas jāiekopē atsevišķos failos, norādot tekstā vietu, kur tām vajadzētu būt.

Teksta attālums no kreisās malas – 3 cm, no pārējām malām – 2,5 cm; burtu lielums – 14 punkti; starp rindām 1,5 intervālu atstarpe.

Tekstam jābūt uzrakstītam latviešu literārajā valodā, stilistiski, gramatiski un terminoloģiski precīzi.

Noformēšanas īpatnība: aiz punkta, komata, kā arī starp uzvārdu un iniciāli literatūras sarakstā jābūt viena piesitiena atstarpei; teksta izcēlumi (trekninājums, kursivs, pasvītrojums) jālieto konsekventi; nav vēlams rakstu pieblīvēt ar izcēlumiem. Par iespiedkļūdām atbild darba autors.

Darba apjoms

Studiju darba ieteicamais apjoms ir 54000 – 72000 rakstzīmes (~30 – 40 lappuses), *bakalaura darba (kvalifikācijas darba)* – 90000 – 108000 rakstzīmes (~50 – 60 lappuses), *maģistra darba* – 108000 – 162000 rakstzīmes (~60 – 90 lappuses) bez pielikumiem.

2. ZINĀTNISKĀ APARĀTA IZVEIDE UN NOFORMĒŠANA

2.1. Izmantoto avotu un literatūras saraksta sastādīšana

Avotu un literatūras sarakstā norāda visus studiju darbā izmantotos avotus un iespieddarbus tajā valodā, kādā tie sarakstīti. Tie jāsarindo alfabēta secībā pēc autora uzvārda vai darba nosaukuma pirmā burta, ja autors nav uzrādīts. Sarakstu ieteicams sākt ar latīņu alfabētu, vispirms minot latviešu valodā un Rietumu svešvalodās (angļu, vācu, franču u. c.) sarakstītos darbus, pēc tam – kiriliskajā alfabētā iespiestos darbus. Pieļaujama krievu valodā publicēto darbu nosaukumu transliterācija latīņu alfabētā. Tādā gadījumā darbu nosaukumi krievu valodā nav jāatdala no darbiem latviešu, angļu, vācu u.c. valodā. Dažos gadījumos saraksta sastādīšanā jāievēro avotu hronoloģiskā secība.

Sarakstu parasti sadala apakšnodaļās:

- 1) avoti;
- 2) literatūra.

Ja materiālu ir ļoti daudz, apakšnodaļas var sadalīt sikāk. Piemēram, nodaļā *avoti* var izšķirt nepublicētos un publicētos avotus, periodisko izdevumu gada komplektus, citas nozīmīgas avotu grupas (iedalot avotus tipos un veidos).

Aprakstot avotus, vispirms jānorāda nepublicētie avoti, pēc tam publicētie. Katrā apakšgrupā jāievēro alfabētiskā vai hronoloģiskā secība (atkarībā no avota vai darba veida). Kopējā alfabēta secībā jāievieto monogrāfijas, brošūras, žurnālu un avīžu raksti, zinātnisko konferenču materiāli, recenzijas, arī interneta materiāli (ja tie nav publicēti pētījumi). Viena autora vairākus darbus uzskaita alfabētiskā secībā pēc darbu nosaukumiem.

Uzziņu materiālus (enciklopēdijas, rokasgrāmatas u. tml.) var veidot kā atsevišķu apakšgrupu saraksta beigās.

Avotu un literatūras sarakstā ievietotie materiāli jānumurē.

Lai izstrādātu darba zinātnisko aparātu (atsauces parindēs u.c.) un izveidotu avotu un literatūras sarakstu, jā sastāda izmantoto darbu

bibliogrāfisks apraksts, kas ir noteiktā secībā sniegts bibliogrāfisko ziņu kopums iespieddarbu raksturojumam un identifikācijai. Sastādot aprakstu, jāievēro iespieddarba aprakstišanas vispārīgie principi un noteikumi¹. Ziņas bibliogrāfiskajam aprakstam ņem no izmantotā darba titullapas; vajadzības gadījumā tās var papildināt ar ziņām arī no vāka, titullapas otrās puses vai citām grāmatas vietām.

Grāmatu

bibliogrāfiskā apraksta atveides formula:

Autora Uzvārds, [iniciālis]. *Grāmatas nosaukums*. Izdošanas vieta: Izdevniecība, izdošanas gads. Kopējais lappušu skaits.

Šalda, V. *Latvieši Maskavā, 19. gadsimta otrā puse – 1914. gads*. Daugavpils: Saule, 2002. 76 lpp.

vai arī, iniciāļa vietā uzrādot autora vārdu:

Autora Uzvārds, Vārds. *Grāmatas nosaukums*. Izdošanas vieta: Izdevniecība, izdošanas gads. Kopējais lappušu skaits.

Šalda, Vitālijs. *Latvieši Maskavā, 19. gadsimta otrā puse – 1914. gads*. Daugavpils: Saule, 2002. 76 lpp.

Slipi raksta grāmatas nosaukumu (nosaukumus), bet ar nosaukumiem saistītos datus (ziņas), ziņas par konferenču vietu un laiku, kas gramatiski nav saistītas ar nosaukumu, uzrāda pēc nosaukuma un atdala no tā ar komatu.

Grāmatu aprakstā lappušu kopskaita apzīmējumu saīsina: *lpp.* - grāmatām latviešu valodā; *S.* - grāmatām vācu valodā; *p.* - grāmatām angļu valodā un *c.* - grāmatām krievu valodā.

Reizēm izdevuma lappušu numerācijai lietotas divas ciparu sistēmas – romiešu (saturs un priekšvārds) un arābu (pamatteksts). Šādā gadījumā tiek minētas abējādi numurētās lappuses, romiešu ciparu pierakstot ar mazajiem burtiem, piem.: xi, 199 lpp.

Manuel, F.E. *Freedom from History and Other Untimely Essays*. New York: New York University Press, 1971. x, 301 p.

¹ Iespējams balstīties arī uz citām bibliogrāfiska apraksta sistēmām, konsekventi lietojot to noteikumus.

Darbiem krievu valodā autora iniciāli un uzvārdu neatdala ar komatu.

Копосов Н.Е. *Как думают историки*. Москва: Новое литературное обозрение, 2001. 326 с.

Ja grāmatai ir divi autori, tad apraksta pašā sākumā raksta tā autora uzvārdu, kas pirmais minēts titullapā. Ziņas par otro autoru pievieno ar saikli *un*.

Поčas, К. un Poča, I. *Ieskats Latgales vēstures historiogrāfijā (līdz 1945.gadam)*. Rēzekne: Latgales Kultūras centra izdevniecība, 1993. 40 lpp.

Citās valodās lieto attiecīgos saikļus: *and* – grāmatām angļu valodā; *und* – vācu valodā; *u* – krievu valodā.

Ja grāmatai ir trīs autori, tad aprakstā tos min tādā secībā, kādā tie ir titullapā, citu no cita atdalot ar komatu. Ja grāmatu sarakstījuši četri autori vai vairāk, aprakstā parasti raksta tikai pirmā autora uzvārdu un iniciāli, bet pārējo uzvārdu un iniciāļu vietā raksta *et al.* (un citi – latīņu valodā), vai *u dp.* darbiem krievu valodā:

Ivanovs, A. et al. *Apcerējumi par Latgales vēstures historiogrāfiju līdz 1945.gadam*. Rēzekne: Latgales Kultūras centra izdevniecība, 2003. 189 lpp.

Ja grāmatai līdz ar pamatnosaukumu ir arī apakšnosaukums, tad to no pamatnosaukuma atdala ar kolu. Apakšnosaukumu, tāpat kā pamatnosaukumu, raksta slīpi:

Dunsdorfs, E. *Skaistā Latgale: Latgales vēsturiskās kartes*. Melburna: Kārļa Zariņa fonds, 1991. 392 lpp.

Gawronski, D.V. *History: Meaning and Method*. Iowa City: Sernoll, 1967. viii, 117 p.

Ja grāmatas (piemēram, konferenču materiālu, dokumentu krājuma, hrestomātijas, mācību grāmatas, rakstu krājuma u.c.) tapšanā piedalījušies vairāki cilvēki (redaktori, sastādītāji u.c.) vai tajā ievietoti daudzu autoru darbi, bibliogrāfisko aprakstu var iesākt ar redaktora uzvārdu un iniciāli; tam seko grāmatas nosaukums:

Uzvārds, I[iniciālis], red. *Nosaukums*. Izdošanas vieta: Izdevniecība, izdošanas gads. Kopējais lappušu skaits.

Soms, H., red. *No pedagoģiskās skolas līdz universitātei: Skolotāju sagatavošana Daugavpilī, (1921-1996)*. Daugavpils: Saule, 1996. 203 lpp.

Freeze, G.L., ed. *Russia: A History*. Oxford. New York: Oxford University Press, 1997. xvii, 478 p.

Ja redaktors (atbildīgais redaktors, galvenais redaktors, zinātniskais redaktors) tādās grāmatās nav uzrādīts, bibliogrāfiskā apraksta atveidi iesāk ar grāmatas nosaukumu:

Profesors Boļeslavs Brežgo, (1887 – 1957). Rīga: Latvijas Universitāte, 1990. 77 lpp.

Grāmatai var būt arī paralēlnosaukums (piemēram, pamatnosaukuma tulkojums citā valodā). Uzrādot paralēlnosaukumu, pirms tā liek vienlīdzības zīmi. Paralēlnosaukumu raksta slīpi:

Indriķa bronika = Heinrici Chronicon. Rīga: Zinātne, 1993. 453 lpp.

Kraskova, V., red. *Ventspils rātes un tirgotāju gildes 18. gadsimta protokoli = Protokolle des Windauer Rates und der Kaufmannsgilde im 18. Jabrhundert*. Rīga: Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirekcija. Latvijas Valsts vēstures arhīvs, 2003. 429 lpp.

Daudzsējumu izdevumu atveides pamatformula:

Autora Uzvārds, I[iniciālis]. *Nosaukums*. Sējumu skaits. Izdošanas vieta: Izdevniecība, izdošanas gads (vai gadi).

Trasuns, F. *Dzīve un darbi*. 3 sēj. Rēzekne: Latgales Kultūras centra izdevniecība, 1996 – 1998.

Ja izdevumam autora nav, aprakstu var iesākt ar izdevuma nosaukumu:

Freedom: A Documentary History of Emancipation, 1861 – 1967. 4 vols. New York: Cambridge University Press, 1993.

Ja tiek aprakstīts tikai viens sējums no daudzsējumu izdevuma, jāuzrāda autors (ja ir), visa izdevuma nosaukums, sējuma kārtas numurs, sējuma nosaukums (ja ir), sējuma redaktors (ja ir), izdošanas vieta, izdevniecība, izdošanas gads un lappušu skaits šajā sējumā:

Latvijas PSR vēsture. I sēj., *No vissenākajiem laikiem līdz 1860. gadam*. Red. J. Zutis. Rīga: LPSR ZA izdevniecība, 1953. 532 lpp.

Шпенглер О. *Закат Европы: Очерки морфологии мировой истории*. Т.2, *Всемирно-исторические перспективы*. Москва: Мысль, 1998. 607 с.

Cambridge History of American Foreign Relations. Vol.1. Cambridge: Cambridge University Press, 1993.

Daudzsējumu izdevumu aprakstā slīpi jāraksta gan visa izdevuma nosaukums, gan arī atsevišķa sējuma nosaukums (ja tas ir).

Krājumos ievietoto rakstu atveides pamatformula:

Autora Uzvārds, [iniciālis]. "Raksta nosaukums." Grām.: (vai *In:* ja darbs ir angļu vai vācu valodā; *B kn.:* ja grāmata ir krievu valodā) *Grāmatas nosaukums*. Izdošanas vieta: Izdevniecība, izdošanas gads. Aizņemtās lappuses. (Sērija – ja tā ir).

Zīle, Ī. "Pretestības kustība okupācijas režīma apstākļos." Grām.: *Latvijas valsts atjaunošana, 1986. – 1993*. Rīga: LU žurnāla "Latvijas Vēsture" fonds, 1998. 64. - 86.lpp.

Aydelotte, W. O. "Quantification in History." In: *Quantitative History: Selected Readings in the Quantitative Analysis of Historical Data*. Ed. by D. K. Rowney and J. Q. Graham. Homewood, Ill. Georgetown, Ont.: The Dorsey Press, 1969. Pp. 3 – 22.

Гуссерль Э. "Кризис европейского человечества и философия." В кн.: *Культурология. XX век: Антология*. Ред. С. Я. Левит и Л. Т. Мильская. Москва: Юристъ, 1995. С.297 – 330. (Лики культуры).

Raksts no tā paša autora darbu izlases (krājuma):

Шмидт С. О. “О классификации исторических источников.” В кн.: Шмидт С. О. *Путь историка: Избранные труды по источниковедению и историографии*. Москва: РГГУ, 1997. С.73 – 91.

Raksts no daudzsējumu kopotiem rakstiem:

Соловьев С. М. “Псков и Ливония.” В кн.: *Сочинения. Книга XXII дополнительная, Работы разных лет*. Москва: Мысль, 1998. С.42 – 81.

Raksts no sērijas izdevuma:

Turner, R. H. “A Comparative Content Analysis of Biographies.” In: *Comparative Methodology: Theory and Practice in International Social Research*. Ed. by Else Tønen. London: Sage, 1990. Pp. 134 – 150. (Studies in International Sociology, 40).

Иванов А. С. “База данных как динамическая модель истории региона.” В кн.: *Материалы VIII конференции Ассоциации “История и компьютер”*. Москва, 2002. С. 170 – 172. (Информационный бюллетень Ассоциации “История и компьютер”, №30, июнь 2002. Специальный выпуск).

Raksti turpinājumizdevumos (izdevumi, kuriem ir vairāki laidieni):

Zariņa, A. “Latgales vainagi laikā no 6. līdz 13. gadsimtam.” Grām.: *Arheoloģija un etnogrāfija: Rakstu krājums*. II laid. Rīga: LPSR ZA izdevniecība, 1960. 79. - 95.lpp.

Jēkabsons, Ē. “Latvijas un Polijas robeža 1919. – 1939. gadā.” Grām.: *Humanitārās Fakultātes XII Zinātnisko lasījumu materiāli: Vēsture = Proceedings of the XIIth Scientific Readings of Faculty of Humanities: History*. VI (I). Red. A. Ivanovs. Daugavpils: Saule, 2003. 69. – 79.lpp.

Лавринец П. М. “А.Т.Аверченко в межвоенной Литве.” В кн.: *Славянские чтения*. II. Ред. Ф. П. Федоров. Даугавпилс. Резекне: Издательство латгальского культурного центра, 2002. С. 158 – 168.

Krājumos ievietoto rakstu aprakstā slīpi jāraksta krājuma nosaukums, nevis raksta nosaukums. Raksta nosaukumu liek pēdiņās.

Žurnālos ievietoto rakstu atveides formula

(rakstiem no žurnāliem, kuriem uzrādīts sējums vai gadagājums):

Autora Uzvārds, I[niciālis]. "Raksta nosaukums." *Žurnāla nosaukums* Sējums, Numurs (Gads): lappuses.

Milts, A. "Garīgās vērtības cilvēku dzīvesstāstos." *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis*. A 50, Nr. 4/5 (1996): 143 – 149.

Anderson, E. "British Policy Toward the Baltic States, 1940 – 41." *Journal of Baltic Studies* XI, no 4 (1980): 325 – 333.

Žurnālos ievietoto rakstu atveides formula

(rakstiem no žurnāliem, kuriem nav uzrādīts sējums):

Autora Uzvārds, I[niciālis]. "Raksta nosaukums." *Žurnāla nosaukums*, gads, numurs: lappuses.

Grasmane, I. "Krievu tirgotāji Rīgā 19.gs. pirmajā pusē." *Latvijas Vēsture*, 2000, Nr.1: 34 – 42.

Cutler, W.W. "Accuracy in Oral Interviewing." *Historical Methods Newsletter*, 1970, no 3: 1 – 7.

Данилевский И. Н. "Библия и Повесть временных лет: (К проблеме интерпретации летописных текстов)." *Отечественная история*, 1993, № 1: 78 – 93.

Laikrakstos ievietoto rakstu atveides formula:

Autora Uzvārds, I[niciālis]. "Raksta nosaukums." *Laikraksta nosaukums*, gads. Datums. Lappuses (ja izdevumam ir vairāk nekā 8 lappuses).

Strazdiņš, I. "Matemātiķi pasaulē un Latvijā." *Zinātnes Vēstnesis*, 1999. 8. marts.

Afanasjevs, J. "Audzināšana ar patiesību." *Skolotāju Avīze*, 1987. 12. septembris. 2.lpp.

Krājumos, žurnālos un laikrakstos ievietoto rakstu aprakstā slīpi jāraksta tikai krājuma, žurnāla vai laikraksta nosaukums.

Ja krājuma vai grāmatas izdošanas vieta nav uzrādīta un to nevar atrast citos informācijas avotos, to atstāj ar saīsinājumu [B.v.] (bez vietas) vai [S.l.] (saīsinājums latīņu valodā publikācijām vācu vai angļu valodā), vai [B.m.] (grāmatām krievu valodā), to liekot kvadrātiekvās. Ja grāmatas vai raksta izdošanas gads nav norādīts, tā vietā raksta [b g.] (bez gada), vai [s.a.] (publikācijām angļu un vācu valodā) un [б.г.] (publikācijām krievu valodā):

Briška, B. *Latgola muna tāvzeme*. [B. v.]: P/s Latgaļu izdevnīceiba, 1984. 396 lpp.

Сапунов А. *Исторический очерк Витебской Белоруссии*. [Б. м.], [б. г.]. 37с.

Materiāli no interneta.

Atveides formula:

Autora Uzvārds, [iniciālis]. "Publikācijas nosaukums." Norāde uz publikācijas adresi internetā (aplūkošanas laiks – gads. datums. mēnesis).

Soms, H. "Vēstures informātika: Saturs, struktūra un datu bāze "Latgales dati." <http://www.dpu.lv/LD/LDpublik.html> (2002. 20. 10).

Arhīvu materiāla apraksts.

Atveides formula:

Arhīva nosaukums, fonda numurs (Fonda nosaukums), apraksta numurs, lietas numurs (Lietas nosaukums), izmantotā lapa vai lapas.

Saīsinājumi arhīvu materiāla aprakstā:
f.(fonds); apr.(apraksts); l.(lieta); lp.(lapa, jo arhīvu lietās numurētas lapas, nevis lappuses). Pirmo reizi minot arhīva nosaukumu, tas jā-

raksta nesaīsināts. Turpmāk lieto saīsinājumu (Latvijas Valsts vēstures arhīvs – LVVA; Latvijas Valsts arhīvs – LVA; Daugavpils Zonālais Valsts arhīvs – DZVA utt.). Fonda nosaukumu raksta pēc fonda numura apaļiekavās. Nosaukumu min tikai pirmo reizi.

Latvijas Valsts vēstures arhīvs, 3143. f. (Rīgas biržas komiteja), 1. apr., 100. l. (Daugavpils ūdensceļa uzlabošana, 1817. – 1849.g.), 3. lp.

LVVA, 3143. f., 1. apr., 100. l., 3. lp.

Aprakstot ārzemju arhīvā glabātos materiālus, var lietot arhīva šifru vai nu oriģinālvalodā, vai tulkojumā latviešu valodā:

Российский государственный архив древних актов, ф. 210, Московский стол, стб. 285, л. 153 – 154.

РГАДА, ф. 210, Московский стол, стб. 285, л. 153 – 154.

Krievijas Valsts seno aktu arhīvs, 210. f., Maskavas galds, 285. st. (“stabiņš”), 153. - 154. lp.

KVSAA, 210. f., Maskavas galds, 285. st., 153. - 154. lp.

2.2. Atsauces un to noformēšana

Uz izmantotajiem avotiem un literatūru jāatsaucas (jālieto bibliogrāfiskā atsauce) šādos gadījumos:

- ja tekstā minēts citāts;
- ja tekstā dots skaitlisks materiāls;
- ja tekstā pieminēts vai aprakstīts kāds piemērs vai vienreizējs gadījums, kas nav vispārzināms;
- ja tekstā izklāstīts kādas personas teiktais vai uzskati;
- ja tekstā ir pieminēts kāds avots, zinātnisks pētījums, raksts.

Ir vairāki atsauču noformēšanas veidi.

Atsauces var novietot

- a) tekstā,
- b) parindē katras lappuses beigās,
- c) pēc teksta - nodaļas vai pat visa darba beigās.

Atsauces tekstā

Ērts atsauču noformējuma veids lielāka apjoma darbos (bakalaura un maģistra darbi) ir atsauces tekstā, kur vajadzīgajā vietā kvadrātiekvāvē fiksēti cipari. Kvadrātiekvāvē pirmais skaitlis stāvrakstā apzīmē citētā avota, grāmatas, raksta kārtas numuru izmantoto avotu un literatūras sarakstā, bet otrais cipars aiz komata slīprakstā – izmantoto lappusi, piemēram [2, 27-29]; ja citētajam avotam ir vairāki sējumi - [2 II, 47]; ja atsaucas uz diviem vai vairāk avotiem vai iespieddarbiem - [2, 27-29; 5, 11 - 12]; ja atsaucas uz dažādām lappusēm vienā izdevumā - [2, 10, 15 - 17, 32]; [10] – ja atsaucas uz avotu vai iespieddarbu, neminot konkrētas lappuses; [5; 10; 12] – ja atsaucas uz vairākiem avotiem vai iespieddarbiem, neminot konkrētas lappuses; ja atsaucas uz arhīvu materiāliem - [4, 72.l., 8.lp.]. Šādā gadījumā vispirms jāsaistāda precīzs izmantoto avotu un literatūras saraksts, sakārtojot darbus alfabēta secībā un tos sanumurējot. Turklāt, sadalot darbus divās vai vairākas grupās (piemēram, avotos un literatūrā), kārtas numuri nedrīkst dublēties.

Viens no šīs atsauču sistēmas paveidiem ir tā saucamā *Hārvardas sistēma* (norādot autora uzvārdu un publikācijas gadu). Šī citēšanas sistēma mūsdienās sāk zaudēt savu popularitāti, taču tā ir izmantojama zinātniska aparāta noformēšanā. Tā ir ērtāka autoram, jo uzrādītie literatūras avoti netiek numurēti un ar tiem var viegli manipulēt. Pēc Hārvardas sistēmas publikācija tekstā tiek minēta, norādot autora(u) uzvārdu vai (ja autora nav) iespieddarba nosaukuma pirmos vārdus un publikācijas gadu, izmantoto lpp. Piemēram, (Jansons 1988: 100). Pēc šīs sistēmas izmantoto avotu un literatūras sarakstā iespieddarbi tiek sakārtoti alfabētiskā secībā.

Atsauces parindēs

Atsauces parindē un nodaļas (darba) beigās noformē pēc iespieddarbu bibliogrāfiskā apraksta noteikumiem.

Atsauces var novietot katras lappuses beigās zem teksta, atdalot tās no teksta ar svītru.

Šādi noformētu darbu ir ērti lasīt, bet tas ir ieteicams tikai īsiem zinātniskiem darbiem - rakstiem, recenzijām, tēzēm, referātiem.

Atsauces var numurēt katrai lappusei atsevišķi vai arī veidot secīgu numerāciju visam darbam. Tekstā pēc citāta, fakta vai domas izklāstījuma jāraksta atsauces numurs, paceļot to virs rindas:

.. 2002. gadā¹ ..

Lapas beigās zem svītras atkārtoti attiecīgo skaitli un dod grāmatas vai raksta **pilnu biogrāfisku aprakstu**. Ja atsaucas uz darbu kopumā, tad atsaucē norāda visus bibliogrāfiskā apraksta elementus un kopējo lappušu skaitu; ja tiek citēta dokumenta daļa, minēts kāds fakts, persona utt., atsaucē norāda attiecīgo lappusi vai lappuses. Ja vienā atsaucē ir jāatsaucas uz vairākām lappusēm, tad starp pirmo un pēdējo lappusi liek domuzīmi; ja lappuses neseko cita citai – komatu:

3. - 5. lpp.

3., 7., 10. lpp.

Ja vienā atsaucē jānorāda vairāki sējumi vai arī vairāki darbi, tos citu no cita atdala ar semikolu:

1.sēj., 75.lpp.; 2.sēj., 104.lpp.

Atsauču saīsināšanas iespējas

Noformējot atsauces, obligāti jāievēro noteikums: atsaucoties **pirmo reizi** uz avotu vai darbu, **jāveido pilna atsauce**, t. i., jādod darba vai avota **pilns bibliogrāfisks apraksts**. Atsaucēm atkārtojoties, tās mēdz saīsināt, īpaši, ja atsauce gara.

Ir vairāki atsauču saīsināšanas veidi. Apskatīsim **parindēs novietoto** atsauču saīsināšanas veidus.

- 1) Turpmākajās atsaucēs min tikai autoru, darba nosaukumu un lappusi. Piemēram:

Pilna atsauce:

Šalda, V. *Latvieši Maskavā, 19. gadsimta otrā puse – 1914. gads*. Daugavpils: Saule, 2002. 36. lpp.

Saīsināta atsauce:

Šalda, V. *Latvieši Maskavā, 19. gadsimta otrā puse – 1914. gads*, 35. lpp.

- 2) Ja darba nosaukums garš, parindēs lieto dažādus saīsinājuma variantus: saīsina, izmantojot daudzpunktu; darba nosaukuma vietā raksta *Citētais darbs* vai arī *Op.cit.*: (iespieddarbiem angļu vai vācu valodā) un *Указ. соу.* (darbiem krievu valodā):

¹ Šalda, V. *Latvieši Maskavā..*, 36. lpp.

² Grasmane, I. “Krievu tirgotāji Rīgā 19.gs. pirmajā pusē.” *Latvijas Vēsture*, 2000, Nr.1: 15.

³ Šalda, V. *Citētais darbs*, 36.lpp.

- 3) Ja uz vienu un to pašu darbu jāatsaucas ļoti bieži, var dot nosacītu saīsinājumu, proti, pēc pirmās atsauces ar pilnu aprakstu iekavās raksta *turpmāk* un norāda saīsinājuma veidu, piemēram, tikai autora uzvārdu:

¹ Šalda, V. *Latvieši Maskavā, 19. gadsimta otrā puse – 1914. gads*. Daugavpils: Saule, 2002. 76 lpp. (*Turpmāk: Šalda, V.*)

Piezīme: Saīsinātajā atsaucē autora uzvārdu vien drīkst norādīt tādā gadījumā, ja ir izmantots tikai viens šī autora darbs. Pretējā gadījumā nebūs skaidrs, par kuru darbu ir runa.

- 4) Ja uz vienu un to pašu darbu jāatsaucas uzreiz pēc pirmās atsaukšanās, tad darba bibliogrāfiskā apraksta vietā raksta: *Turpat*, vai *Ibid.*, (publicācijām angļu un vācu valodā) un *Там же*, (publicācijām krievu valodā):

¹ Šalda, V. *Latvieši Maskavā, 19. gadsimta otrā puse – 1914. gads*. Daugavpils: Saule, 2002. 17.lpp.

² *Turpat*, 20.lpp.

³ *Turpat*, 70.lpp.

1. pielikums

**DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
HUMANITĀRĀ FAKULTĀTE
VĒSTURES KATEDRA**
(14 pt, Center, Times New Roman Bold)

1

6

Autora VĀRDS, UZVĀRDS
(16 pt, Align Right, Times New Roman Bold)

1

4

DARBA NOSAUKUMS
(18 pt, Center, Times New Roman Bold)

Darba veids

(14 pt, Center, Times New Roman)

1

4

Zinātniskais vadītājs: VĀRDS, UZVĀRDS, amats, zin. grāds
(14 pt, Align Right, Times New Roman)

1

11

Daugavpils, 2004
(14 pt, Center, Times New Roman)

19

2. pielikums

DARBA ANOTĀCIJAS PARAUGS

(16 pt, Align Left, Times New Roman Bold)

Vispārīgā daļa, kurā norāda

1. autora vārdu, uzvārdu;
2. darba nosaukumu un darba veidu;
3. zinātniskā vadītāja vārdu, uzvārdu, amatu, zin.grādu;
4. darba apjomu lpp., bibliogrāfisko nosaukumu un nepublicēto vēstures avotu skaitu, pielikumu skaitu;
5. galvenos terminus, jēdzienus, kategorijas, atslēgas vārdus.

Darba satura apraksts, kurā norāda

1. darba galveno daļu nosaukumus;
2. darba mērķi un uzdevumus;
3. pētījuma metodes;
4. darba rezultātus un secinājumus;
5. kādam interesentu lokam darbs būtu noderīgs.

Anotācijas jādrukā ar vienu starprindu intervālu.

Autora vārds, uzvārds un darba nosaukums nav īpaši jāizdala, teksts jādrukā no kreisās malas, neatstājot atkāpes.

Uzsākot jaunu rindkopu, iepriekšējās beigās jānospiež taustiņš <Enter>.

Dmitrijs Oļehnovičs.

“Daugavpils Latviešu Avīze” kā vēstures avots Daugavpils nacistiskās okupācijas sākumposma izpētē (1941. gada 15. jūnijs – 30. septembris). Maģistra darbs.

Zinātniskais vadītājs: Džefrijs Sveins, Ph. D, prof.

Darba apjoms: 61 lappuse, 70 bibliogrāfiskie nosaukumi.

Atslēgas vārdi: periodika, propaganda, antisemitisms, reģions.

Darbs sastāv no 3 daļām: Periodiskā prese – viens no propagandas līdzekļiem; Daži antisemitiskās propagandas aspekti “Daugavpils Latviešu Avīzē”; Daugavpils pilsētas iedzīvotāju privātā dzīve 1941. gadā: privātie un komercsludinājumi “Daugavpils Latviešu Avīzē”.

Pētījuma mērķis: nacistiskās propagandas raksturojums daudznacionālā reģionā, balstoties uz periodisko izdevumu izpēti. Uzdevumi: vietējās propagandas galveno aspektu noskaidrošana; okupācijas varas nacionālās politikas īpatnību raksturošana; periodisko izdevumu analīze.

Pētījuma metodes: kontentanalīze, salīdzināmā metode, interpretēšana.

Maģistra darbā tiek aplūkotas periodisko izdevumu pētīšanas iespējas; balstoties uz konkrētiem piemēriem, tiek pamatots šī vēstures avota tipa nozīmīgums nacionālsociālistiskās propagandas daudzveidības izpētē, tiek atainotas dažas propagandas īpatnības daudznacionālā reģionā; veikta periodisko izdevumu propagandas iezīmju izpēte; veikts mēģinājums rekonstruēt pilsētas iedzīvotāju ikdienas dzīves ainu nacistiskās okupācijas sākumposmā.

Maģistra darbu var izmantot novadpētnieki, kā arī vēstures skolotāji un studenti.

3. pielikums

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads	lpp.
I nodaļa	
Nodaļas nosaukums	lpp.
II nodaļa	
Nodaļas nosaukums	lpp.
III nodaļa	
Nodaļas nosaukums	
3.1. Apakšnodaļas nosaukums	lpp.
3.2. Apakšnodaļas nosaukums	lpp.
Nobeigums	lpp.
Avotu un literatūras saraksts	lpp.
Pielikumi	lpp.

4. pielikums²

Darbs izstrādāts

**DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
HUMANITĀRĀS FAKULTĀTES
VĒSTURES KATEDRĀ**

Darba autors *VĀRDS, UZVĀRDS*

_____ **paraksts**

Darba zinātniskais vadītājs *VĀRDS, UZVĀRDS*

_____ **paraksts**

**Darbs aizstāvēts Maģistrantūras
pārbaudījumu komisijas sēdē
un novērtēts ar atzīmi** ____ (.....)

200...gada 20.maijā

Komisijas priekšsēdētājs *VĀRDS, UZVĀRDS*

_____ **paraksts**

² Beigu lapas tehniskais noformējums (šrifti u. c.) ir analogisks titullapai.

Uzziņu materiāli metodisko ieteikumu sastādīšanai

- “Autoru zināšanai.” *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis A 56*, nr. 2/3 (2002): 146 – 148.
- *Kursdarbu, bakalaura darbu un maģistra darbu izstrāde: Metodiski norādījumi vēstures un starptautisko attiecību programmas studentiem*. Rīga: Mācību apgāds NT, 1997.
- Rampolla, M.L. *A Pocket Guide to Writing in History*, 3rd ed. Boston. New York: Bedford / St. Martin's, 2001.
- *Ieteikumi studiju, bakalaura un maģistra darbu izstrādāšanai*. Daugavpils, 2003. [apstiprināts DU Mācību Padomes sēdē 2003.g. 5. maijā, protokols Nr. 68, elektronisks dokuments].

Datorsalikums. Parakstīts iespiešanai 20.05.2004.
Izdevējdarbības reģistr. apliecība Nr. 2-0197.
Formāts 60x90/16; 1,5 iespiedl., 1,1 izdevn. l.
Pasūtījuma Nr. 37. Metiens 100 eks.
Iespiests DU izdevniecībā «Saule» —
Saules iela 1/3, Daugavpils, Latvija, LV-5400. 2004. g.